

Sandpappret

NR 2 Februari 2022 Årg. 27

BILDGALLERI

Fotografen Åsa presenteras på sidan 10-11 av fotografen Agneta.

Foto: Åsa Sjögren Andersson

Bodarna vid Koviks fiskeläge

Båthus från Djupvik i Eksta

Båthuset är en rekonstruktion av en typ som fanns vid Kronvall, men då fisket där upphörde flyttades det omkring 1915 till Djupvik. Museet hade en båt vid Djupvik, som flyttades till Kovik och man ville då ha ett hus till denna som liknade de nu nedfallna båthusen.

Byggnaden är uppförd 1969, i skiftesverk av grova stockar med tak av bräder/falor. Mot sjösidan finns två dörrar för indragning av båtar. En bjälke från väggbandet sticker ut från huset och är fästad till ett gångspel, bestående av en rund stolpe med hål för spakar.

Med ett rep fast i båten drog man upp båten. Ett kastblock användes, varför båten ej behövde ligga mittför huset. Båthuset gav plats för upp till tre båtar.

Huset är 8,6 meter, bredden är 4,8 och höjden 2,98.

Byggmästare var Karl Öberg, Sanda och vid bygget fick man hjälp av kursdeltagare från AMS.

Text och foto: Ronny Sagebrand

Interiör från båthuset

Fler bodar från Kovik presenteras i kommande Sandpapper.

Bäckstäde-trion

1974 utkom en bok av Barry Press, **Gotländska släkter och gårdar**. (Läs mer på sidan 5.) I boken presenteras Bäckstäde i Sanda. Där har jag hämtat följande om Bäckstäde-trion.

1974 brukas Bäckstäde av Artur och Berta Bäckstäde, gården med spelmanstradition hade då gått i arv under fyra generationer. Berta berättar i boken att familjen tagit gårdens namn därför att alla kallades för Bäckstäde. ”Den enda skillnaden var att jag före namnbytet kallades Bäckstäde Berta men nu Berta Bäckstäde.”

Artur Bäckstädes far hette Edvard Johansson och kallades allmänt Bäckstäden. Han var för övrigt med i en filminspelning som prins Wilhelm gjorde 1940. Prinsen besökte då Bäckstäde tillsammans med biskop Ysander. ”De va helsike va kyrkvärden är fin idag”, sa prinsen då Edvard tagit på sig söndagskostymen. Prins Wilhelm ville hellre se Bäckstäden i vardagsdressen med fiolen under hakan. Det gällde ju dokumentär film och då skall man ligga verkligheten nära.

Det var gamle Bäckstäden, Edvard Johansson som förde in musiken i slakten. Han var en naturbegåvning och spelade på gehör. Noterna lärde han aldrig. Det började egentligen redan 1890 i baptistkapellet Högbro där man lämnade den då 15-årige Edvard en fiol. Man ansåg honom vara musikalisk för han sjöng så bra. Edvard tog fiolen och snart behärskade han instrumentet. Han hade lärt sig spela själv!

Fiolen som han fick var hemmagjord. Den kom sedan att följa honom hela livet. Med hjälp av denna bevarade Edvard Johansson även folkmusik som eljest skulle ha varit glömd. Den kom senare att upptecknas.

För Bäckstäden föll det sig naturligt att hans båda söner skulle lära sig spela. Erik var den som började först, redan vid 12 års ålder spelade han. Brodern Artur började vid 17. Bröderna undervisades i fiolmusikens svåra konst av riksspelman Oskar Herlitz. Pappa Edvard och hans båda söner kom sedan att aktivt verka inom folkmusiken under närmare 30 års tid och otaliga är de brudpar som fått förmånen att dansa brudvalsen till Bäckstäde-trions sjungande fioler.

”Bäckstädarna” hade också under dessa år ett mycket nära samar-

bete med spelmannen Karl Hägg vid Nickarve i Vänge.

Men det var inte enbart vid fest - även allvarsstunder kunde ges en särskild innebörd genom en mjuk stråkes rörelse mot fiolsträngen.

Både Edvards och Arturs fioler finns kvar i sina fodral, båda är handgjorda, båda är nötta, men har en särskild skönhet.

/Gunvor/

Lästips

På Kupan i Hemse finns just nu en spännande bok till försäljning. Det är **"Gotländska släkter och gårdar"** utgiven av **Barry Press 1974**. I den stora boken presenteras på 468 sidor 50 gotländska gårdar i 44 socknar på ön.

Gårdarna är gamla och många har gått i arv i många generationer och genom släktforskning har man tagit fram fakta om ägarna och gårdarnas historia. Husen beskrivs både utvändigt och invändigt, många gamla släktklenoder presenteras och många intressanta berättelser får man läsa här.

I Sanda presenteras Bäckstäde - spelmansgård med kulturtradition.

I Mästerby skriver Barry om Ejmunds - på historisk valplats och Grens - gård som fick flytta ut 1861.

Boken finns till salu på Bokbörsern för 1250 kr och på antikvariat.net för 850 kr. En värdefull bok alltså.

Boken kan du låna på biblioteket.

/Gunvor/

Sanda Västergarn Röda Korskrets håller sin

Kretsstämma

i Gervaldsgården söndagen den 20 februari kl. 19.00

Idag den 30 januari får vi bara samlas 8 personer -
blir vi fler, löser vi det.

Endast förhandlingar enligt föredragningslista.

Och du måste anmäla ditt deltagande till Inger
0705/642011 eller 0498/242011 före den 17 februari.

Välkommen!

Sanda Västergarn Röda Kors kommer att baka

Kroppkakor

till lördagen den 12 mars.

Precis som i fjol blir det drive in - inget kalas i bygdegården.

Du ringer och beställer antal portioner - kroppkakor, vit sås och
lingonsylt, som vi lägger i backar och du hämtar

utanför Sanda bygdegård den 12 mars mellan kl. 11.00 och 12.00.

Betalar med swish eller kontant, minst 80 kr/ portion.

Välkommen att beställa innan den 5 mars till Inger 0705/642011 eller
0498/242011.

Vi missar gemenskapen men det viktigaste är att intäkterna hjälper de
som behöver vårt stöd. Och skulle FHM lätta på restriktionerna och att
vi kan äta tillsammans i bygdegården får ni besked om det i Sandpapp-
ret i början på mars. Vi håller ut och hoppas, men kom nu med din
beställning.

KLINTE FILMSTUDIO

Här är vårens filmer 2022 på RONDO i Klintehamn

9 feb THE FAREWELL

kl 19.00 USA/Kina

23 feb LENA

kl 19.00 Sverige

9 mars THE POWER OF THE DOG

kl 19.00 NZ/ AU/Can/USA/UK

23 mars MINARI

kl 19.00 USA/ Korea

6 april VÄRLDENS VÄRSTA MÄNNISKA

kl 19.00 Norge

20 april QUO VADIS AIDA

kl 19.00 Bosnien

4 maj MARTIN EDEN

kl 19.00 Italien

ENDAST 250 KRONOR FÖR 7 FILMER!

Terminskort löses före filmvisningen som börjar 19.00 givna onsdagar på Rondo Klintehamn. Från 15 år. Välkomna!

För mer info om filmerna besök hemsidan: klinte.filmstudio.se eller kontakta bonde.torkel@gmail.com

GÅ PÅ BIO!

Vad händer i Sanda och Västergarn?

Februari 2022

- Sön 6 19.00 Mässa i Västergarns kyrka
- Sön 20 13.00 Gudstjänst i Mästerby församlingshem
- Sön 20 19.00 Röda Korsets kretsstämma i Gervaldsgården. Obs!
Anmäl deltagande innan 17/2. Sid. 6
- Sön 23 19.00 Gudstjänst i prästgårdskapellet i Sanda
- Mån 28 19.00 Styrelsemöte Sanda Hbf i bygdegården.

Mars 2022

- Lör 5 12-14 Tipspromenad vid Petarve vattensåg. Sid 9
- Lör 5 Sista dagen för beställning av kroppkakor. Sid. 6
- Lör 12 11 - 12 Utlämning av kroppkakor vid Sanda bygdegård. Sid.6
- Sön 20 19.00 Sanda hembygdsförenings årsmöte i Sanda bygdegård.

Sanda hembygdsförening håller sitt

ÅRSMÖTE

söndagen den 20 mars kl. 19.00

Förhoppningsvis kan vi ha det i bygdegården, annars digitalt.

Fastlagsbulle, så klart!!!

Mer info kommer i nästa Sandpapper.

TIPSPROMENAD

för hela familjen

vid Petarve vattensåg

Lördagen den 5 mars

mellan kl. 12 och 14.

KORVGRILLNING

Välkomna!

Sanda hembygdsförening

NU ÄR glada JULEN slut, slut slut. Julegranen har vi kastat ut, ut ut.

ETT RIKTIGT STORT

TACK **TILL:**

- Jonas Norragård som reste den på plats, och tog ner den.
- Klinte Glas som bistod med skylift så att vi kunde klä den med kulor, pynt och lampor.
- Fam Persson, Alands som skänkte balplast.
- Hembygdsföreningen som lånat ut ljusslingorna.
- Fam Wiesand/Arvidsson som skänkte granen.

HÄLSAR BOTVIDEGÄNGET I SANDA CITY

Sanda och Västergarns hembygdsföreningar samarbetar med

Bildgalleri

Låt mig få presentera Åsa Sjögren Andersson. Hon bor i Sanda, i närheten av vår bygdegård. Hon arbetar på lasarettet och på fritiden fotograferar hon. Det är som fotograf jag vill presentera henne. Hon har verkligen blick för motivet och visar sina bilder i helt naturliga färger. Hon har bl.a. ställt ut sina fotografier i Västergarns hembygdsgård, hos Hejdebo och genom Sudrets fotoklubb i Fröjel gamla skola och på Almedalsbiblioteket. Här visar vi några av hennes bilder.

Text: Agneta Lippman

Foto: Åsa Sjögren Andersson

Har ni möjlighet,
gå in på Sandas
hemsida och se
de vackra färger-
na på Åsas bilder.

www.sanda-gotland.net

Medlem i föreningen är alla boende i Västergarn med omnejd som vill verka för föreningens syfte och ändamål.

Hembygdsföreningens verksamhet ska stimulera och föra fram socknens kulturella och sociala liv med olika aktiviteter, vård av Hembygdsgården gamla skolan och Valbyte. En levande socken.

Återkommande varje år är Valborg, Gökotta, Konstutställning, Sockendag, Lammfest, Afternoon Tea.

Information om kommande aktiviteter finns i Sandpappret och på VIP-skylden vid vägen. I www.bygdeband.se pågår ständig dokumentation med bilder och texter om hus, människor och händelser från bygden.

Boka konferens, eller arbetsmöte i hembygdsgårdens vackra nyrenoverade sal och med ny teknik för bildvisning.

Ta en paus i inspirerande miljö på utegymmet, i en hängmatta eller promenera på naturstigen eller på den gamla vallen.

För uthyrning av hembygdsgården, och lägenheten kontakta: vastergarn.hembygdsforening@hotmail.com

Maj Nilsson, majgoran@telia.com, tel:0708-371006

Barbro Wigström, 0762-370294

Västergarn har en Hjärtstarter, placerad på hembygdsgårdens ytterväggen.

Stöd gärna Hembygdsföreningen.

BG: 569-4369, SWISH: 123 188 6944

www.vastergarn.info www.hembygd.se/vastergarn

STÅENDE AKTIVITET I VÄSTERGARN

Promenader: saml. HG gamla skolan

tisdagar kl. 8.00

saml.parkering mitt emot festplatsen

tisdagar kl. 9.30

UNEA

Hemtjänster AB

Vi gör din vardag bekvämare

Vi utför biståndsbedömd kommunal **hemtjänst**, priset är det samma som i regionens regi och fakturan kommer från Region Gotland.

Vi har små arbetsgrupper som ger:
Kontinuitet i personalgruppen som vet hur du vill ha det.

Det ger trygghet, förtroende och tillit.

Kontaktperson som hjälper dig med kontakter -
vårdcentral, sjukgymnast/arbetsterapeut,
fotvård, frisör, färdtjänst mm.

Du vet väl att du kan välja oss, eller byta till UNEA Hemtjänster
i följande socknar:

Klintehamn Sanda Västergarn Tofta Eskelhem
Mästerby Väte Hogrän Fröjel Hejde
Lojsta Gerum Levide Eksta Sproge Visby

För dig som bara behöver lite städhjälp i hemmet så kan du boka in ett fönsterputs eller storstäd samt städ i återkommande intervall.

Vi erbjuder skatteavdrag på ditt s.k. rut-städ.

Läs mer på www.unea.se

VÄLKOMMEN ATT RINGA 0498-24 03 58
så hjälper vi dig!

HYR MASKINER HOS OSS

070-750 99 14 • Sanda Lekarve 758 i Klintehamn
info@rau maskin.se • www.rau maskin.se

Rauk Maskin
- Vi Hyr Ut

Butiken öppen
mån-fre 11-15

Sanda för 10 år sedan 2012

I februari 2012 skrevs anslutningsavtal för fiberanslutning, avtalet skulle vara inskickat senast 1 mars. En anslutning på en tomt kostade 18.000 kr.

Varje måndag under januari och februari hölls fibercafé i restaurangen vid Hotel Stelor. Där kunde man få information.

Från och med 1 januari 2012 var Sanda, Västergarn och Mästerby en församling. Den nya församlingens kyrkoråd bestod av Gunvor Westberg, ordf, Ingvar Westerlund, v ordf, Ulla-Britt Westberg, sekr. m.fl.

Eftersom tre kyrkoråd nu blev ett skulle man bilda en kyrkogrupp i varje socken som skulle värna om sockenkyrkan m.m. Intresserade uppmanades att höra av sig. (*Hur har det gått med det? Undrar Gunvor*)

På hembygdsföreningens årsmöte 26 februari medverkade Ylva Hammar och Jan Strömdahl som skrivit en bok om Erik Olsson.

Läst i Sandpappret februari 2012. Gunvor

STENHUSE GÅRD

Det ligger en fluga i soppan!

- Hovmästaren! Det ligger faktiskt ett par kontaktlinser i min mat!
- Vardå??
- Hovmästaren! Det är en fluga i soppan!
- Jag vet, slipsarna är slut.
- Hovmästaren! Er fisksoppa smakar inte alls lika bra som förra veckan.
- Konstigt - det är ju samma soppa!
- Hovmästaren! Vad har ni för efterrätt?
- Fikon i rom.
- Finns det inga fikon här då?
- Du hovmästaren, har ni soppa på menyn idag?
- Nädå, jag har precis torkat av den.
- Hovmästaren! Det är en hörapparat i soppan!
- VA??

Ett litet fniss förlänger ju livet, sägs det. Kanske förkortar det också väntan en liten smula nu under den gråkalla resan mot våren, sparrissen, jordgubbarna, gårdsloppisen och annat som väntar därframme.

[facebook.se / Stenhuse Gård](https://www.facebook.com/StenhuseGård)

Några tankar

Solen skiner.

Snön smälter

En lätt bris drar genom träden.

Jag fylls av hopp, igen!

Det ljusnar lite för varje dag.

Längtan, längtan efter våren.....

Att få uppleva ännu en vår.

Sitta på ett fårskinn på min blåa bänk.

Med en kopp kaffe.

Få höra fåglarna kvittra.

Få se vårblommorna titta fram.

Mitt ansikte spricker ut i ett leende.

Agneta Lippman

ANNONSERING

Hel sida A5: 300 kr

Halv sida: 150 kr

1/4 sida: 75 kr

Föreningsaktiviteter: Gratis

BOKA SANDA BYGDEGÅRD

Ring Åsa S Andersson 0498-242016

sanda.bgard@gmail.com

MEDLEMSAVGIFTER 2022

Sanda hembygdsförening -

Familj: 150 kr - Enskild: 75 kr

Betala till

Postgiro 28 65 38-4

eller **Swish nr 123 671 35 72**

Nästa nummer av Sandpappret utkommer i slutet av vecka 9

MANUS IN SENAST 25/2

Lämnas till hembygdsföreningens styrelse eller Gunvor Malmros

Tfn: 0498-242113 E-post: gunvor.malmros@telia.com